

NY VÆKSTPAGT SKAL FÅ EU TILBAGE I KONKURRENCEKAPLØBET

Moderaterne foreslår en vækstpagt med 10 konkrete forslag

Det europæiske erhvervsliv står i en svær situation. Vi mister i stigende grad terræn i forhold til lande som Kina og USA. EU's konkurrenceevne står mere og mere svækket i forhold til resten af verden. En analyse fra Dansk Industri viser, at en større og større del af europæiske virksomheder over de seneste to år mister konkurrenceevne i forhold til erhvervslivet uden for EU¹. Og det er alvorligt, for det er vores velstand, det handler om. Det handler om fremtidens arbejdspladser, innovation og vækstmuligheder. Det handler om at fremtidssikre vores økonomiske ståsted i verdenssamfundet og sikre, at der også i fremtiden er penge til at investere i vores velfærd, den grønne omstilling og meget mere.

EU presses særligt af konkurrence fra USA og Kina. Vores produktivitet taber terræn i forhold til USA², og mens de optimerer bureaukratiet og sender massive mængder statsstøtte til deres egen industri, så taber europæiske virksomheder konkurrenceevne. Den forringelse bakker en ny analyse op, som viser, at 45% af globale virksomheder angiver, at investeringsmiljøet i EU er blevet værre over de seneste 12 måneder i forhold til resten af verden³. EU's globale andel af BNP samt den internationale samhandel er kun overgået af USA og Kina, men uden handling ser den udvikling ikke ud til at vende⁴. Vi ser bl.a., hvordan Kina i højere grad dominerer verdensmarkedet med centrale kritiske teknologier. 95% af alle solceller, der opstilles i verden, er kinesisk produceret, og kinesiske elbiler er i gang med at overtage verdensmarkedet. I Kina og USA har man rullet den røde løber ud for erhvervslivet. I EU kan vi se på, mens mere og mere bøvvl og bureaukrati og langsomme godkendelsesprocesser hæmmer væksten.

På flere områder sakker EU derfor bagud. Det gælder i forhold til investeringer i nye teknologier og ikke mindst i forskning og innovation. Lygterne er også begyndt at blinke rødt i Bruxelles, men det går ikke hurtigt nok. Hvis vi ikke handler nu for at gøre det mere attraktivt at drive virksomhed i EU, risikerer vi, at vi længe inden 2030 er så langt bagud i den globale konkurrence, at vi får svært ved at fastholde fremtidens arbejdspladser og innovative virksomheder i Europa. Så bliver fremtidens løsninger skabt andre steder end her.

EU lancerede i 2020 en vækststrategi. En strategi med fokus på beskæftigelse, innovation og klima - og med vigtige handlingsplaner. Men i dag er situationen en anden. Meget er sket siden 2020. Flere år med Covid 19-pandemien, en krig på europæisk jord og en historisk energikrise. I dag står vi et helt andet sted. EU er verdens tredjestørste økonomi. Men det afspejler sig ikke i vores indflydelse på den globale scene. Vi savner tyngde på de udenrigspolitiske spørgsmål, og det skyldes til dels, at vores samlede BNP udgør en mindre og mindre andel af verdens økonomi.

Det er på tide, at EU-medlemslandene går sammen om at sikre EU som en økonomisk global magt-spiller. Moderaterne foreslår derfor på skuldrene af et europæisk erhvervsliv i modvind fra både øst og vest, at EU's medlemslande indgår en ny vækstpagt. En pagt, som skal sikre EU's økonomiske ståsted i det globale samfund og styrke europæiske virksomheders evne til at konkurrere med USA og Kina. Der er behov for handling og konkrete tiltag for at sikre, at europæisk erhvervsliv, også i 2030, kan konkurrere med resten af verden.

1 Politico (di.dk), s. 2.

2 Politico (di.dk)

3 Europæisk erhvervsliv taber terræn.pdf

4 GDP (current US\$) - China, World, United States, European Union | Data (worldbank.org)

10 konkrete forslag til et stærkere erhvervsliv i EU

Vejen til at udnytte Europas vækstpotentiale går primært gennem et styrket indre marked i EU. Europæiske virksomheders konkurrenceevne styrkes bedst og mest hensigtsmæssigt gennem et stærkt indre marked kendetegnet ved færre administrative byrder og hurtigere godkendelsesprocesser, ensartede konkurrencevilkår, mere frihandel og bedre incitamenter til at investere i Europa.

Som hjemsted for 23 millioner virksomheder og en befolkning på omkring 450 millioner er EU's indre marked nøglen til den digitale og grønne omstilling og kernen i EU's vækst og konkurrencekraft.

Opgør med *unødigt* EU-bureaukrati

For at genoprette konkurrenceevnen i forhold til resten af verden skal EU tage livtag med regeljunglen. Store som små virksomheder drukner i lov- og rapporteringskrav. 850 nye administrative forpligtigelser over for vores erhvervsliv er kommet til siden 2017. Regler har en årsag, men det belaster virksomhederne og deres konkurrencekraft. Vi skal den modsatte vej og nedbringe det unødige bureaukrati. Ikke alt er unødigt og uden værdi. ESG-krav er et godt eksempel på vigtige regler, men som bør implementeres, så det ikke hæmmer erhvervslivet.

FORSLAG 1: EU skal hurtigst muligt fremlægge en konkret plan for at opnå målet om 25 procent reduktion af bureaukratiet i 2030. Det skal betyde markant færre administrative byrder for europæiske virksomheder i fremtiden.

Når vi i EU laver ny lovgivning, så bør det realiseres mere ensartet på tværs af de 27 medlemslande frem for på 27 forskellige måder. Det vil i høj grad komme Danmark, som en lille åben økonomi, til gode, da det indre marked i EU er vores største handelspartner. Over 60 procent af dansk eksport går til andre EU-lande.

FORSLAG 2: For at skabe bedre betingelser for vores erhvervsliv i EU skal der sikres mere ensartet implementering på tværs af medlemslandene frem for, at EU's lovgivning implementeres på 27 forskellige måder.

Godkendelser i EU og Danmark skal gå lige så let og hurtigt som i konkurrerende regioner, så tiden, fra idé til et nyt produkt rammer markedet, kan konkurrere med USA og Kina. I dag udgør forældede, langvarige og bureaukratiske processer for industrielle tilladelser en strategisk flaskehals, der hæmmer europæiske virksomheder, og forhindrer os i at implementere nye, grønne og digitale løsninger.

FORSLAG 3: EU-Kommissionen skal indføre fast-track på godkendelser af alt fra vedvarende energiprojekter til nye bæredygtige fødevarer og produkter. Godkendelsestiden i EU skal ikke overgå tidsrammen for tilsvarende processer i sammenlignelige lande/områder uden for EU. Et konkret eksempel er godkendelsestiden for biosolutionsprodukter, som i EU er 7-8 år, mens det i USA er 2-3 år. Desuden har Storbritannien fået en konkurrencefordel inden for biosolutions ved forlade EU, da man hurtigt har godkendt CRISPR-teknologien, som stadig er et problem i EU. Hvis vi ikke sænker godkendelsestiden, kan Europa miste en sektor med afgørende indflydelse på den grønne omstilling.

Statsstøtte er et nødvendigt onde – men EU skal gøre det samlet

Vi skal imødegå konkurrencen fra Kina og USA med samlet front og fælles løsninger frem for interne kampe. USA har under Joe Biden lanceret den storstilede *Inflation Reduction Act*, som sikrer USA's grønne virksomheder massiv adgang til statsstøtte. Samtidig er Kina gået all in på udvikling og udrulning af vigtige teknologier som solceller og elbiler. Det betyder, at EU's to største konkurrenter rykker hurtigere end tidligere, og EU har endnu ikke fundet en passende respons.

Det er ikke et ønskescenarie, men støtte er en del af den samtale, som vi skal have. Statsstøtte skal indtænkes for EU som en samlet front. EU består af 27 lande – nogle større og nogle mindre. Statsstøtte i de enkelte EU-lande skaber uens konkurrencevilkår på tværs af EU, og det er typisk de store EU-lande, der har mest gavn af at kunne tildele statsstøtte, alene på grund af deres størrelse.

Styrket europæisk vækst opnås ikke ved at konkurrere indbyrdes på statsstøtte. Det nytter ikke. Målet er, at EU samlet skal blive rigere, ikke de enkelte lande individuelt. Det er ikke afgørende om en fabrik, der producerer kritiske teknologier, bygges i Hamborg eller Kalundborg, men mere om den bygges i Europa eller USA.

FORSLAG 4: Der etableres en konkurrenceevnefond, som er fælles finansieret af EU's medlemslande med henblik på at tildele støtte til det europæiske erhvervsliv. Fonden kan med fordel tænkes sammen med allerede eksisterende fonde såsom Genopretningsfonden.

Det er afgørende, at midlerne i fonden tildeles til de 'bedste' projekter uafhængigt af, hvilke EU-lande, de er placeret i, så der ikke sker skævvridning. Midlerne bør tildeles ud fra princippet om "matching aid", så EU udelukkende tildeler støttemidlerne i situationer, hvor lande uden for EU bryder de frie markedsvilkår ved at tilbyde statsstøtte. I de tilfælde skal konkurrenceevnefonden bidrage til at sikre en fair spillebane mellem europæiske kontra ikke-europæiske virksomheder.

Mere frihandel skal sikre vækst og EU's økonomiske uafhængighed

Let og uhindret adgang til globale markeder har i årtier været afgørende for europæiske virksomheders muligheder for at eksportere og investere i andre lande. Den adgang bør udvides endnu mere. Frihandelsaftalerne skal give vores erhvervsliv adgang til flere vigtige markeder, ligesom frihandelsaftaler er med til at skabe bedre politiske relationer og styrke EU's indflydelse i det globale samfund. Det er samtidig en fordel for europæiske forbrugere at få adgang til flere varer fra flere markeder – med mere konkurrence og lavere priser til følge.

EU har i dag frihandelsaftaler med cirka 80 lande uden for vores europæiske grænser. Den nye generation af frihandelsaftaler med bl.a. Canada, Japan og Sydkorea er mere omfattende end tidligere, da det både handler om at afvikle told som barrierer, men også øvrige barrierer, som kan hæmme samhandlen. Japan er en af verdens største økonomier, og med frihandelsaftalen er tolden afviklet på 97% af al handel mellem EU og Japan. Det er en kæmpe fordel for danske og europæiske virksomheder. Japan er bl.a. kæmpe importør af medicin og fødevarer fra Danmark.

Det skal vi have meget mere af i EU. Og selv om EU allerede har en lang række frihandelsaftaler på plads med lande i det globale syd, så er der mange flere muligheder at gribe. EU er verdens tredjestørste samhandelsområde, og det er attraktivt for enhver nation at indgå et handelssamarbejde med EU. Det vil skabe flere vækstmuligheder for europæisk erhvervsliv og samtidig sikre en mindre afhængighed af stormagter som Kina og USA. Og der er store vigtige markeder, hvor EU i høj grad kan forbedre handelsrelationerne, hvor særligt Sydøstasien, Sydamerika samt Sydafrika står åbent.

FORSLAG 5: EU skal arbejde for at indgå flere frihandelsaftaler hurtigst muligt for at udvide vækstpotentialet for vores virksomheder. Konkret skal EU hurtigst muligt indgå dialog med en lang række lande, særligt i det globale syd, hvor der stadig er store markeder, som EU ikke har aftaler med. Det er både i Sydøstasien, Sydamerika og Afrika samt store enkeltstående økonomier som Indien og Australien. Derudover skal EU fastholde den tætte handelsdialog med USA og måske endda arbejde for en styrket handelsaftale, der kan forbedre begge landes konkurrenceevne. Samtidig skal EU hurtigst muligt lande og godkende den vigtige handelsaftale med Mercosur (Argentina, Brasilien, Uruguay, Paraguay).

Private investeringer skal ende i europæiske virksomheder, ikke amerikanske

EU's indre marked er et fundament i fællesskabet. For Danmark som et lille land med et lille hjemmemarked er det fuldstændig afgørende for vores velstand. Men det indre marked kan blive bedre - særligt når det handler om at investere på tværs af grænser. Der er en række bureaukratiske forhindringer for, at private investeringer og dermed flere penge kan flyde frit på tværs af grænser fx store pensionskasser, som forhindres i at mobilisere deres midler i Europa. I stedet ender de i USA. Ifølge Letta-rapporten er der svimlende 3300 milliarder euro i private opsparinger i EU⁵. De skal ende i det europæiske erhvervsliv og bidrage til at realisere bl.a. den grønne omstilling.

EU's indre marked er en hjørnesten, og det skal i højere grad også være et indre kapitalmarked, hvor ikke kun varer, produkter og borgere flyder frit på tværs af grænser, men også investeringer. Det er en af EU's grundstøjt, at kapitalen skal flyde frit lige såvel som arbejdskraften, men problemet er, at medlemslandene laver deres egne individuelle spilleregler, og det hæmmer muligheden - og ikke mindst lysten - til at investere på tværs af landegrænser.

FORSLAG 6: EU skal i højere grad udvikle det indre kapitalmarked for at give europæiske virksomheder adgang til meget mere kapital og frigøre flere midler til EU's samlede vækst. EU skal give bedre mulighed for, at private investeringer kan placeres i EU på tværs af EU's landegrænser, og det skal ske ved at nedbringe bureaukratiske forhindringer og barrierer i lovgivningen.

Forslaget skal i særlig grad bygge videre på det eksisterende arbejde i EU, som skal gøre EU til et mere sikkert sted for enkeltpersoner at placere deres opsparing og investeringer på sigt samt arbejdet med at integrere vores kapitalmarkeder og skabe et ægte indre kapitalmarked.

Vi har brug for at være lidt flere – i hele EU

I Danmark mangler vi arbejdskraft på tværs af stort set alle sektorer. Det er faktisk et problem, som gør sig gældende i store dele af EU. Vi er i en demografisk modvind, der betyder, at der i 2033 vil være 17 millioner færre indbyggere i den arbejdsdygtige alder i EU. I 2030 vil vi have 8,4 millioner færre ufaglærte og 6,2 millioner færre faglærte eller gymnasial uddannede. Det er de mennesker, der skal passe vores børn og ældre, og som skal bygge fundamentet til vindmøller og lægge elnet i jorden, så vi kan lykkes med den grønne omstilling. Vi er simpelthen ikke nok, og derfor bør EU i fællesskab udvide horisonten og sikre et mere åbent europæisk arbejdsmarked for internationale medarbejdere.

FORSLAG 7: EU skal indgå partnerskaber med lande udenfor EU med henblik på uddannelse og rekruttering af medarbejdere. Det skal både bidrage til at løse arbejdskraftsudfordringen i EU, men samtidig også bidrage til en bedre uddannet arbejdsstyrke i udviklingslande.

I en tid, hvor vi får brug for meget mere international arbejdskraft i EU – og arbejdskraften også i højere grad flyder frit på tværs af de europæiske grænser – så er der endnu mere behov for at sikre medarbejdernes rettigheder. Det er ingen hemmelighed, at der bl.a. på byggepladser har været store problemer med arbejdsforholdene for internationale medarbejdere. Det skal vi se mindre af i fremtiden og gøre hele EU til en mere attraktiv arbejdsplads. Vi mener derfor, at EU bør tage medansvar for, at internationale medarbejdere arbejder under ordentlige arbejdsforhold.

FORSLAG 8: EU skal indføre et europæisk ID-kort for arbejdstagere for at sikre, at når der kommer flere medarbejdere fra lande udenfor Europa, så sker det under ordnede forhold.

EU skal også i fremtiden være hjemsted for fremtidens innovative virksomheder

EU's helt store konkurrenter på global plan ruller den røde løber ud for innovation - både i den grønne omstilling, digitalisering, rumfart og indenfor andre kritiske teknologier. Skal EU kunne følge med, kræver det, at vi skaber strategisk europæisk autonomi indenfor kritiske teknologier, at vi tager livtag med bureaukratiet, og at vi sikrer mere risikovillig kapital for små og mellemstore virksomheder – men også, at EU støtter forskning og udvikling mere end vi tidligere har gjort, og at de enkelte medlemslande investerer mere i forskning. EU's innovationsfond råder over 4 milliarder euro årligt fra 2020 til 2030, men der er brug for, at vi investerer endnu mere og målrettet i fremtidens innovative virksomheder – og med et årligt EU-budget på 186 milliarder euro er der rum til at øge støtten.

FORSLAG 9: EU skal øge midlerne i innovationsfonden – både frem mod 2030 om muligt og i det nye budget for fonden efter 2030. Vi mener, at midlerne i EU's innovationsfond skal øges fra 4 milliarder euro årligt til 5,5 milliarder euro årligt, hvilket svarer til en stigning fra 2,2% til 3% af BNP.

Både Danmark og EU har nogle af verdens førende medicinalvirksomheder, men også her er konkurrencen skarp – og i denne sektor er innovation altafgørende. Derfor bør EU som minimum fastholde den regulatoriske databeskyttelsesperiode, altså tiden, hvor man kan holde 'opskriften' for sig selv, på 8 år. I USA er beskyttelsesperioden på nogle lægemidler op til 12 år, så at sænke den i EU vil være et selvmål for europæisk konkurrenceevne i lægemiddelindustrien. En industri, der har afgørende betydning for vores økonomi.

FORSLAG 10: EU fastholder den regulatoriske databeskyttelsesperiode på 8 år i lægemiddelindustrien med henblik på at sikre mere lige konkurrencevilkår for vores europæiske lægemiddelindustri i forhold til andre lande.